

Дончо Цончев

Имитация

Като дете Петър Серафимов обичаше да имитира позите на баща си. Например: излъчваше се, даваше много важния малък знак на шофьора и като трас-ваше силно вратата на волгата, облягаше се удобно назад. Майка му се радваше на това и го насърчаваше да го играе пред други. Различните гости винаги се смееха по един и същ начин – този, който изисква любезността.

Като ученик Петър Серафимов имитираше интонацията на баща си, служеше си със същите императивни форми, а жестовете му изразяваха нервна категоричност и изискваха действено подчинение. В Комсомола това му осигури без друго очакваната заради фамилното име кариера, а тя пък помагаше на бележките.

Като студент Петър Серафимов внезапно спря да имитира каквото и да било. Заяпа се в дъното на душата си, в душите на другите около него и рязко се промени. В тези няколко неповторими години той видя невероятно много повече, отколкото беше видял досега. Влюби се. Ожени се. В един момент го удари па социология и поезия, тъй като твърде много неща му се видяха несправедливи, лошо поставени, но следването свърши и той изведнъж се озова зрял гражданин, който трябва да хване някакъв определен път, та по него да изживее живота си. Сега пък реалните пътища се оказаха не чак толкова много и в началото на най-приамливите имаше по една цяла тълпа кандидати с достойнства.

Той не беше от най-силните по успех, не беше и от най-амбициозните. Не беше му се и налагало да драска напред сам. Стресна се, когато осъзна всичко това, и за да не е без никакво оръжие сред несантименталните съперници, върна си навика да имитира. Например: най-силните думи от речника на баща си. Желязната му убеденост и яростната му стръв към обществените проблеми въобще. И ефектът беше добър. Тълпата от опасните кандидати някак си го пропусна и той се озова в храма на вечната, тиха и чиста наука.

В началото беше забавно, дори интересно. После стана скучно – до отчаяние. Пътят се оказа не толкова мек, нито пък толкова равен.

Сега накъде, другарю Петър Серафимов?

Той сам и с честна тревога си задаваше този въпрос, та покрай него всъщност откри и истинската разлика между мъжа и жената, освен в тялото и в жлезите. Хубавата Лиляна беше щастлива и спокойна почти от нищо. От една проста чорбица, от усмивката на детето. От своя собствен, малък, истински свят – всичко останало беше естествен, добре направен декор около него. А той, мъжът ѝ, като не може да разбере кое е всъщност мястото на действието в този свят и кое е декорът,

повтаряше: сега накъде, другарю Петър Серафимов? Така минаха няколко години, той се убеди, че отговорът му е неизвестен, и излъска старото изпитано оръжие. Започна да имитира влюбеност в самата наука, въобще. В чорбицата, в усмивките на Лиляна и на детето. Нещата вървяха – независимо от проблемите, кадрите, ръководствата; независимо от несъществуващите безкрайни желания на сина му да играят на шах, на дама, с конструкторите и от полупремълчаваните (пак прости) мечти на Лиляна да идат на едно кино, да имат приятели, да се разходят някой път двамата, някъде, за ръка, както „едно време“.

Вървяха нещата. Жилището им беше голямо и наредено добре. Колата беше хубава и нова. Това е. Нима наистина някой от състудентите му би посмял да поиска повече от живота?

И ето го днес, другаря Петър Серафимов, на своите трийсет и две, с хубавата Лиляна в колата – на път към родния Видински край. За грозде. За мирис на село и за оглеждане на къщата, която баща му прехвърли, та уреди със съвета да им я стегнат за вила.

Тя си беше хубава, тази къща, без да я стягат особено – Лиляна веднъж се бе опитала да каже това. Тогава Серафим Петров бе махнал с ръка леко и категорично („Ти мълчи, аз се занимавам с това!“) – секунда след което бе махнал и Петър Серафимов – по изумително същия начин.

И ето я къщата сега пред тях – стегната с много старание от енергичното ръководство на селото.

– Хайде бе! Хайде! – разпери ръце далечният, полувуйчо, който бе тук полукмет, полузидар и естествен иконом на имението. – Изпречкахме се!

Те спряха да огледат първо отвън – висок нов цокъл, който правеше впечатление. Крещящи със своята геометрия розови и бели триъгълници – помежду им черни и лъскави фуги.

– Мрамор ли е? – попита Петър Серафимов.

– А! – каза полувуйчото. – Ще ме обидиш!

– А какво е?

– Имитация!

Човекът разчиташе на самата дума. Дори не вложи интонацията, която всъщност се виждаше под вдигнатите му вежди. Добави:

– Чиста имитация! Но влезте де, влизайте!

Вътре бе ново, миришеше на боя и бъдеща необитаемост. В антрето Лиляна докосна ламперията:

– Дъб, нали?

Полувуйчото намигна и рече:

– Абе дъб, ама...

„Друг път дъб!“ – значеше многоточието, в полза на фазерните плоскости, които имитираха дъбов фурнир превъзходно.

Имаше гипсови розетки по таваните, имаше ниши за гардеробите и камина. Тя грабваше окото още от вратата на хола: червени тухли, бели фуги – вътре пирамидка от сухи дърва.

– Махни тази червена крушка веднага! – каза грубо Петър Серафимов.

– Е как? – смая се полуувичото, който имаше светлинната атракция за върховна.

– Ей така. Угаси я и я изхвърли въобще.

– Ама това е такава имитация – опита да се защити човекът въпреки резкия тон на силния полуплеменник.

– И стига с тая твоя имитация!

Настроението и на тримата се влоши, Петър Серафимов каза още, че тухлите не трябвало да се боядисват с червена боя, нито фугите да се белосват, откачи от стената един гоблен-снимка и го изхвърли през прозореца. Докато не излязоха по двора, не спря да мърмори.

– Хич да не бяхте пипали нищо! – каза накрая.

– Е как? Нали баща ти...

– Баща ми, баща ми! Аз ще живея тук, той има друга вила баща ми!

Петър Серафимов чу от устата си „живея тук“ и това го раздразни повече. Отиде из лозето, потърси нещо от детството, някога докоснало се до тези места – не го намери или пък не го позна, и рязко още веднъж съжали, че въобще е дошъл, защото се почувствува измамен. Не знаеше от какво, от кого, но беше измамен наистина – до края на пъто, ужасно чувство за безвъзвратност. Лиляна се опита да го спаси от това настроение, като разчиташе отново на своите вечни хлапешки въпроси и цветчета, той махна с ръка (бекхенд от китката няколко пъти) и тя се обиди, макар деликатно да го скри.

Цялата ранна привечер мина така – без очакваните мечтани планове около къщата. Всеки се увиваше бавно и неспасяемо в собствения пашкул. Нишките чувство от вътрешността се източваха тъкмо като коприна – толкова тънки и здрави, – мислите ги въртяха около съкровено и го закриваха като завинаги.

„Не ми върви, не ми върви, това е, просто никога всъщност не ми е вървяло“ – бръмчеше отвътре на Петър Серафимов, докато очите му опипваха къщата с тъжна досада, дворът и лозето по-бяха за гледане, наистина имаше нещо, което той тука обича, но кое точно е то, какво му

обича, внушава ли си, че го обича или излишно се пита за всичко и непрекъснато...

„Колко е хубаво всъщност, колко спокойно и истинско“ – предеше нишката у Лиляна, тя гледаше тревата, небето и съседа, който цепеше дърва и подпяваше. Гол до кръста, младият мъж повдигаше плешките и раменете си, подобни на козунаци (треските бръмваха след резкия, зверския удар с наджака), и пееше на поразия. „Добър ден!“ – бе извикал той, като дойдоха, бе плюл на ръцете си звучно, прицелвайки се в най-тежкия чукан.

Вярно, добър ден. Слънчев. Здрави и прави, животът тъй или иначе се изнизва – какво повече да поискаш? Острието на брадвата блесваше над главата му и яростно се стоварваше в кафявите, скърцащи чепове – цепениците белваха своята сърцевина по най-неимитационния начин в света. Предеше женската, нежната, никога невидяна докрай нишка у хубавата и кротка Лиляна: „Какво му е пак, защо не вижда колко е хубаво тука – просто, спокойно и истинско?“

Добре, че скоро мръкна. Появиха се гостите и богато приготвената трапеза. Прочутото вино на селото и кипящата веселост под мустачките на съседа. Паметни случки от миналото. Въодушевяващи намерения за бъдещето. И най-сетне спасителната мисъл у Петър Серафимов: „С един замах тези глупости ще се оправят, какво толкова се ядосвам?“ И неговият глас се чу високо, даже смехът му, стигна се до танци и максимални домашни майтапи.

Когато си лягаха, две месечини ги зяпаха: едната бледа отгоре, другата окъпана и леко надиплена в Дунава. Щурци и кучешки лай. Първият продран глас на петела. Остър дъх на онова „едно време“, когато Петър Серафимов и Лиляна вървяха в тези часове, стиснати за ръцете, и всичко беше непоправимо истинско. Внезапна като изтървана, а всъщност толкова важната реплика в леглото: „Обичаш ли ме както...“ Както какво? Не както какво, а както кога. Това ли ти дойде на ум тъкмо сега? Че кога? В леглото, в новата вила, в разкошната по селски нощ. Лиляна като че ли се засмя. Като че ли с едната ръка го погали и отново остана в пашкула си. Като че ли вътре имаше и някой друг освен нея, като че ли се чуваха тихи и несподеляеми яростни звуци. Господи, какви щяха да бъдат крилете на пеперудата, която набъбваше там? Защо на Петър Серафимов му трябваше да знае това или пък да чуе думата, когато самата жена беше в леглото до него? Защо, дявол го взел, все тези мъчителни и разрушаващи го „както“ и „защо“ – докога?

Той отвори широко очи в тъмното, заслушан в ударите на сърцето

си, загубил всякакво желание да бъде сега тука и така, където и да било, както и да е – искаше да скочи и да побегне, но нямаше накъде.

Защото в този миг откри, че всичко вън от нейния собствен, затворен, с времето все по-непроницаем пашкул, е само една имитация.

Тъкмо по неговия извечен модел, с който бе крачил в живота.

КРАЙ

© 1983 Дончо Цончев

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007

Публикация:

Дончо Цончев
ПРАЗНИК БЕЗ ПОДАРЪК

I издание

Рецензент Кръстю Куюмджиев
Редактор Стефан Поптонев
Художник Веселин Павлов
Художествен редактор Александър Хачатурян
Технически редактор Тодор Бъчваров
Коректор Нина Велчева

Издателски № 7082

Дадена за набор на 6.I.1983 г.

Подписана за печат на 10.IV.1983 г.

Излязла м. май

Печатни коли 11,50. Издателски коли 9,59

Условно-издателски коли 9,53.

Формат 84×108/32. Тираж 20 110

Цена 1,20 лв.

Код 22/9536222211/5605-9-83

Партиздат – София, бул. „В.И.Ленин“ № 47
ДП „Д. Благоев“ – София, ул. „Н. Ракин“ № 2

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3184>]